

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II
Instytut Filologii Polskiej
Rok akademicki 2012/2013

**Szczegółowy program komponentu dydaktycznego w ramach studiów doktoranckich
w zakresie literaturoznawstwa – specjalność filologia polska**

Nazwa zajęć:	Dydaktyka szczegółowa nauczania języka polskiego i literatury. Badania edukacyjne
Forma zajęć:	seminarium
Prowadzący:	prof. zw. dr hab. Sławomir Jacek Żurek
Liczba godzin w roku:	60 – I, II, III rok
Cele:	Przygotowanie dysertacji doktorskich z zakresu dydaktyki literatury i języka polskiego z obszaru zróżnicowanych badań nad wprowadzeniem podstawy programowej z języka polskiego do szkoły po roku 2009.
Treści:	<p>Blok I – 4 godziny Teoretyczne zaplecze edukacji kulturalnej.</p> <p>Blok II – 4 godziny Metodologia badań pozaliterackich tekstów kultury.</p> <p>Blok III – 4 godziny Metodologia badań narracji plastycznej w polonistycznych podręcznikach gimnazjalnych.</p> <p>Blok IV – 4 godziny Recenzje podręczników szkolnych – ujęcie teoretyczne.</p> <p>Blok V – 4 godziny W kierunku podmiotu w edukacji współczesnej.</p> <p>Blok VI – 4 godziny Czytanie dzieci i młodzieży w Internecie. Kwerendy internetowe.</p> <p>Blok VII – 4 godziny Kompetencje polonistyczne w świetle nowej podstawy programowej.</p> <p>Blok VIII – 4 godziny Sieciowa aktywność dydaktyczna nauczycieli polonistów - stan obecny.</p> <p>Blok IX – 4 godziny Zjawisko wielokulturowości.</p> <p>Blok X – 4 godziny Przyczyny kryzysu czytelnictwa lektur szkolnych w XXI w.</p> <p>Blok XI – 4 godziny Egzamin gimnazjalny w świetle nowej podstawy programowej z języka polskiego (po roku 2009)</p> <p>Blok XII – 4 godziny Wartości i wartościowanie w nowej podstawie programowej.</p> <p>Blok XIII – 4 godziny</p>

„BADANIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI EDUKACJI ORAZ
INSTYTUCJONALIZACJA ZAPLECZA BADAWCZEGO”

IBE INSTYTUT
BADAN
EDUKACYJNYCH

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

	<p>Badania edukacyjne nad wdrażaniem nowej podstawy programowej Blok XIV – 4 godziny Inne kultury i ich znaczenie w edukacji polonistycznej Blok XV – 4 godziny Dydaktyka literatury i języka polskiego – stan badań i perspektywy badawcze</p>
Proponowane metody i formy pracy:	seminarium
Warunki zaliczenia:	<ul style="list-style-type: none"> • po pierwszym roku: sformułowanie problemu badawczego, przedstawienie odpowiedniej metodologii, opracowanie szczegółowego projektu badawczego wraz ze wstępnym planem całej dysertacji; przygotowanie przynajmniej jednej samodzielnej publikacji naukowej; • po drugim roku: przygotowanie przynajmniej jednej samodzielnej publikacji naukowej z zakresu problematyki będącej przedmiotem badań oraz przedstawienie drugiego rozdziału pracy; • po trzecim roku: przygotowanie samodzielnej propozycji dydaktycznej w zakresie realizacji podstawy programowej (program nauczania, cykl scenariuszy lekcji, rozkład materiału, pomoce dydaktyczne) oraz przedstawienie trzeciego rozdziału pracy; • po czwartym roku: przedstawienie rezultatu samodzielnych badań (złożenie pracy doktorskiej).
Zalecana literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Kultura i edukacja (konteksty i kontrowersje)</i>, pod red. W. Jakubowskiego, Kraków 2008; 2. K. Olbrycht, <i>Edukacja kulturalna: wybrane obszary</i>, Katowice 2004; 3. K. Radzymińska, <i>Nowe wymiary edukacji kulturalnej: edukacja kulturalna wobec przemian społeczno-kulturalnych, przemian w kulturze artystycznej oraz wobec aktualnych poszukiwań</i>, Wrocław 2005; 4. T. Dobrzyńska, <i>Badanie struktury tekstu i form gatunkowych wypowiedzi jako klucz do opisu kultury i rozumienia literatury [w:] Polonistyka w przebudowie. Literaturoznawstwo – wiedza o języku – wiedza o kulturze – edukacja. Zjazd Polonistów - Kraków 24-25 września 2004</i>, pod red. M. Czermińskiej, Kraków 2005, t. 1, s. 87-96; 5. Z. Melosik, <i>Kultura popularna, walka o znaczenia i pedagogika [w:] Kultura popularna: konteksty teoretyczne i społeczno-kulturowe</i>, pod red. A. Gromkowskiej-Melosik, Z. Melosika, Kraków 2010; 6. D. Rajewicz, <i>Słowo i obraz w erze Turinga</i>, „Polonistyka” 2007, nr 10, s. 34-39; 7. B. Gromadzka, <i>Widząc – rozumieć. Dydaktyka polonistyczna wobec edukacji wizualnej</i>, Poznań 2009; 8. P. Sporek, <i>Formuła edytorska ikonografii we współczesnych podręcznikach gimnazjalnych</i>, [w:] <i>Podręczniki do kształcenia polonistycznego w</i>

„BADANIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI EDUKACJI ORAZ
INSTYTUCJONALIZACJA ZAPLECZA BADAWCZEGO”

IBE INSTYTUT
BADAN
EDUKACYJNYCH

- zreformowanej szkole - koncepcje, funkcje, język, red. H. Synowiec, 2007 r., s. 367 – 377;
9. J. Skrzypczak, *Konstruowanie i ocena podręczników (podstawowe problemy metodologiczne)*, Poznań-Radom 1996;
 10. Z. Uryga, *Kryteria oceny podręczników do przedmiotu „język polski”*, „Polonistyka” 2007, nr 2, s. 6-10.
 11. A. Janus-Sitarz, *Przyjemność i odpowiedzialność w lekturze. O praktykach czytania literatury w szkole. Konstatacje. Oceny. Propozycje*, Kraków 2009;
 12. M. K. Stasiak, *Kształcenie podmiotu*, Łódź 2002;
 13. B. Myrdzik, *Zrozumieć siebie i świat. Szkice i studia o edukacji polonistycznej*, Lublin 2006;
 14. J. S. Bruner, *Kultura edukacji*, przeł. T. Brzostowska-Tereszkiewicz, Kraków 2010, wyd. II;
 15. Z.A. Kłakówna, *Kwestia uczniowskiej i nauczycielskiej podmiotowości*, [w:] „Nowa Polsczyzna”, 2001, nr 5 , s. 35-48;
 16. K. Koc, *Filozofia nauczania*, [w:] *Innowacje i metody. W kręgu teorii i praktyki. Podręcznik akademicki dydaktyki kształcenia polonistycznego*, t. I, red. M. Kwiatkowska-Ratajczak, Poznań 2011;
 17. B. Myrdzik, *O możliwościach wychowawczych literatury inaczej*, [w:] *tejsze, Zrozumieć siebie i świat. Szkice i studia o edukacji polonistycznej*, Lublin 2006;
 18. J. Bałachowicz, *Edukacyjne wspieranie rozwoju podmiotowości człowieka* [w:] „Problemy Opiekuńczo Wychowawcze”, nr 6-2008, s. 3- 12.;
 19. A. Pobojevska, *O dialogu (w kontekście edukacji)*, [w:] *Od twórczości do podmiotowości*, red. M. K. Stasiak, L.Frydzińska-Świątczak, Łódź 2005 s. 36-49;
 20. K. Denek, *Edukacja dziś – jutro*, Leszno – Poznań – Żary 2006;
 21. E. Kobytecka, *Nauczyciel wobec współczesnych zadań edukacyjnych*; Kraków 2005;
 22. W. Kołodziejczyk, M. Polak, *Cyfrowy uczeń, cyfrowy nauczyciel, cyfrowy obywatel, cyfrowa mądrość?*, [w:] *Jak będzie zmieniać się edukacja?* dostępne w Internecie: www.institutobywatelski.pl, s.35-69;
 23. A. Przybyszewska, *Nowa? Wizualna? Architektoniczna? Przestrzenna? Kilka słów o tym, co może literatura w dobie Internetu. [W:] e-polonistyka* red. A. Dziak, S.J.Żurek, Lublin 2009, dostępne w Internecie: http://www.kul.pl/e-ksiazki-katedry-dydaktyki-literatury-i-jezyka-polskiego,art_19302.html, s.41-52;
 24. I. Korpaczewska, A. Murawska, *Kompetencje. Refleksje nad pojęciem i jego związek z praktyką edukacyjną*, [w:] *Pomiar edukacyjny jako kompetencje pedagogiczne. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez Instytut Pedagogiki US 29-30 maja 2000 r.*, red. K. Wenta, Szczecin 2001, s. 229-234;
 25. B. Guzik, *Kompetencja jako problem dydaktyczny*, "Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Pedagogiczne" 1994, z. 165, s. 29-40;
 26. lekcjepolskiego.blogspot.com (blog Karoliny Jędrych);
 27. *Mobilna Edukacja. m-learning, czyli (r)ewolucja w nauczaniu. Przewodnik dla nauczycieli*, red. meryt. L. Hojnacki (red.), M. Kowalczyk, K. Kudlek, M. Polak i P. Szlagor, [on-line:] http://edustyle.pl/c/document_library/get_file?uuid=1469b6fd-56f3-429d-ab69-2e5f3ce7cdeb&groupId=10157
 28. G. Leszczyński, *Bunt czytelników. Proza inicjacyjna net generacji*,

	Warszawa 2010; 29. P. Kowalski, <i>Miejsce literatury w kulturze popularnej</i> , [w:] <i>Polonistyka w przebudowie. Literaturoznawstwo – wiedza o języku – wiedza o kulturze – edukacja. Zjazd Polonistów Kraków 2004</i> , t. II, pod red. M. Czermińskiej, S. Gajdy, K. Kłosińskiego i in., Kraków 2005, s. 272-284;
Nazwa zajęć:	Badanie osiągnięć szkolnych i ocenianie
Forma zajęć:	seminarium
Prowadzący:	dr Maria Romanowska
Liczba godzin:	30 – I rok
Cel:	zapoznanie ze sposobami i możliwościami tworzenia testów kompetencyjnych badania osiągnięć ucznia na różnych etapach kształcenia, zapoznanie z podstawowymi założeniami pomiaru dydaktycznego, systemami oceniania w różnych krajach, badaniami osiągnięć uczniów i sposobami ich wykorzystania
Treści:	<p>Blok I – 5 godzin</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kształcenie uczniów w Polsce w aspekcie koncepcji oceniania <ul style="list-style-type: none"> - konstruktywizm i behawioryzm – filozoficzne i psychologiczne podstawy. 2. Planowanie procesu dydaktycznego a programy nauczania <ul style="list-style-type: none"> - podstawa programowa, programy nauczania - cele, zadania szkoły i nauczyciela, treści kształcenia, osiągnięcia. 3. Operacjonalizacja celów kształcenia: <ul style="list-style-type: none"> - taksonomia celów, - cele operacyjne i ogólne, - materiał kształcenia, - wymagania programowe. 4. Wewnątrzszkolny system oceniania w świetle nowej podstawy programowej: <ul style="list-style-type: none"> - wewnątrzszkolny i przedmiotowy system oceniania, - wymagania programowe a wymagania edukacyjne, - kryteria i normy, - nauczycielskie systemy oceniania. <p>Blok II – 5 godzin</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Wymagania egzaminacyjne dla uczniów szkół podstawowych (standardy wymagań egzaminacyjnych a umiejętności określone w nowej podstawie programowej) i gimnazjalnych (umiejętności w nowej podstawie programowej). 6. Wymagania egzaminacyjne dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych (standardy wymagań egzaminacyjnych a umiejętności określone w nowej podstawie programowej).

7. Ocenianie zewnętrzne:

- ocenianie holistyczne,
- ocenianie analityczne,
- pułapki oceniania.

8. Podstawy ewaluacji osiągnięć dydaktycznych:

- hospitacje, w tym hospitacja diagnozująca,
- pomiar różnicujący,
- pomiar sprawdzający.

Blok III – 5 godzin

9. Testy kompetencyjne i ich rodzaje.

10. Tworzenie koncepcji testu

- rodzaje testów, testy wielostopniowe,
- plan testu, kartoteka czynności.

11. Typologia zadań pomiarowych, konstruowanie narzędzi pomiarowych w różnych szkołach pomiaru dydaktycznego.

12. Metodologia pomiaru – organizacja testowania.

13. Konstruowanie testu egzaminacyjnego na zakończenie kolejnych etapów edukacyjnych.

- przygotowanie testowania, instrukcja testowania,
- testowanie praktyczne,
- standaryzacja narzędzi pomiarowych.

Blok IV – 5 godzin

14. Analiza i ocena zadań:

- analiza ilościowa zadań, podstawowe wskaźniki, rola wskaźnika łatwości zadania w ocenie jego przydatności,
- frakcja opuszczeń,
- moc różnicująca zadania (moc dyskryminująca),
- pozostałe wskaźniki (w tym IRT),
- proces analizy zadań.

15. Zadanie a zadanie w teście – różnica wskaźników łatwości i mocy różnicujących.

16. Trafność i rzetelność testu.

17. Analiza jakościowa i ilościowa testu.

18. Opracowanie raportu z przeprowadzonego pomiaru.

Blok V – 5 godzin

19. Wykorzystanie wyników pomiaru osiągnięć uczniów.

	<p>20. Ocenianie osiągnięć uczniów.</p> <p>21. Ewaluacja systemu oceniania.</p> <p>22. Zróżnicowanie egzaminów zewnętrznych i kształtowanie się zewnętrznego systemu oceniania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - system egzaminów wewnętrznych i zewnętrznych do 2002 roku (matura IB), - system egzaminów zewnętrznych po 2002 roku, - egzaminy w szkołach dwujęzycznych, - międzynarodowa matura a rozwój systemu egzaminacyjnego. <p>Blok VI – 5 godzin</p> <p>23. Tradycje mierzenia osiągnięć uczniów w Polsce.</p> <p>24. Rozwój systemów egzaminowania, różnorodność metodologiczna.</p> <p>25. Badania międzynarodowe a krajowe systemy oceny umiejętności uczniów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie podstawy definiującej zakres umiejętności i wiedzy mierzonej testami, - tworzenie zasobów z zadaniami, sprawdzanie ich właściwości psychometrycznych i konstruowanie końcowych testów, - skalowanie wyników testów, - sposoby publikacji i interpretacji wyników, - konstruowanie pochodnych miar określających jakość lub efektywność nauczania, - tworzenie zasobów do wykorzystania w pogłębionych analizach wyników uczniów. <p>26. Tradycje testowania w innych krajach (wybrane przykłady).</p>
Proponowane metody i formy pracy:	wykład, ćwiczenia – metoda projektu i metoda WebQuest'u
Warunki zaliczenia:	skonstruowanie wystandaryzowanego testu na zakończenie wybranego etapu edukacyjnego
Zalecana literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.); 2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17); 3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz.U. Nr 89, poz. 730); 4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.) - ujednolicony tekst rozporządzenia wg stanu na dzień 01.09.2009; 5. Badania międzynarodowe i wzory zagraniczne w diagnostyce edukacyjnej,

- (2009), <http://www.ptde.org/mod/resource/view.php?id=177>
6. Bąk J. (2000): Teraz idziesz do gimnazjum. Język polski. Sprawdziany umiejętności po sześcioletniej szkole podstawowej, Piątek Trzynastego Wydawnictwo, Łódź;
 7. Bortnowski S. (2001): Sprawdzian z czytania – na maturze? [w:] Nowa matura a egzamin wstępny z języka polskiego, R. Pawłowska (red.), Wyd. UG, Gdańsk;
 8. Jakubowski M., Prokopek A., (2009), Badając egzaminy, Wyd. CKE, http://ewd.edu.pl/downloads/publikacje/badajac_egzaminy.pdf
 9. Kłopotliwy problem: badanie polonistycznych osiągnięć uczniów, (2000), H. Kosętko, Z. Uryga (red.), Wyd. Akad. Ped., Kraków;
 10. Kowalik E., Wojciechowska K., (2000), Szkolny system oceniania oparty na pomiarze dydaktycznym, Podkowa Bis, Gdańsk;
 11. Niemierko B., (1999), Między oceną szkolną a dydaktyką. Bliżej dydaktyki, WSiP, Warszawa;
 12. Niemierko B., (1999), Pomiar wyników kształcenia, WSiP, Warszawa;
 13. Niemierko B., (2002), Ocenianie szkolne bez tajemnic., WSiP, Warszawa;
 14. Ochenduszo J. (1997), Planowanie pracy dydaktycznej nauczyciela, WOM, Bydgoszcz;
 15. Okoń W., (1999), Wszystko o wychowaniu, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa;
 16. Patrzalek T. (1977): Metodyka testu polonistycznego, WSiP, Warszawa;
 17. Stróżyński K. (2000): Ocenianie. Poradnik dla polonistów w gimnazjach, Wyd. Ped. ZNP, Kielce;
 18. Szaran T., (2000), Pomiar dydaktyczny, WSiP, Warszawa
 19. Szaleniec H., 2004, Jak wykorzystać wyniki egzaminów zewnętrznych, WSiP, Warszawa.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa zajęć:	Modele nauczania języka ojczystego oraz literatury i kultury w dydaktykach zagranicznych
Forma zajęć:	seminarium
Prowadzący:	dr hab. Anna Pilch, prof. UJ; dr hab. Ewa Skorupa, prof. UJ
Liczba godzin w roku:	30 – pierwszy rok
Cele:	Zapoznanie z różnymi systemami edukacyjnymi; wdrażanie nowoczesnych metod w nauczaniu literatury i języka ojczystego, techniki interpretacji figur dyskursu i figur obrazu
Treści:	<p><u>Blok I – 6 godzin</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Założenia nauczania języka ojczystego oraz literatury i kultury w dydaktyce francuskiej i jej pozycja w systemie edukacyjnym we Francji;• Metodyka nauczania literatury i języka ojczystego we Francji;• Charakterystyka i prezentacja konkretnych podręczników do nauki języka francuskiego jako ojczystego, literatury i kultury francuskiej na kolejnych poziomach edukacji;• Model struktury podręcznika – praca z podręcznikiem (czytanie i rozumienie tekstu językowego, literackiego, publicystycznego, naukowego, malarskiego, teatralnego etc); wdrażanie umiejętności działań na tekście w formie ustnej i pisemnej (sztuka opowiadania, sztuka streszczania, sztuka argumentacji, sztuka analizy, sztuka syntezy); sztuka interpretacji tekstu – porządek działań (objaśnianie, eksplikacja, analiza, wnioski, krytyka i polemika z tekstem); budowa, kompozycja tekstu; tekst i kontekst (przywołanie dla tekstu literackiego różnych kontekstów kulturowych). <p><u>Blok II – 6 godzin</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Założenia nauczania języka ojczystego oraz literatury i kultury w dydaktyce niemieckiej i jej pozycja w systemie edukacyjnym w Niemczech;• Metodyka nauczania literatury i języka ojczystego w Niemczech;• Charakterystyka i prezentacja konkretnych podręczników do nauki języka niemieckiego jako ojczystego, literatury i kultury niemieckiej na kolejnych poziomach edukacji;• Model struktury podręcznika – praca z podręcznikiem (czytanie i rozumienie tekstu językowego, literackiego, publicystycznego, naukowego, malarskiego, teatralnego etc); wdrażanie umiejętności działań na tekście w formie ustnej i pisemnej (sztuka opowiadania, sztuka streszczania, sztuka argumentacji, sztuka analizy, sztuka syntezy); sztuka interpretacji tekstu – porządek działań (objaśnianie, eksplikacja, analiza, wnioski, krytyka i polemika z tekstem); budowa, kompozycja tekstu; tekst i kontekst (przywołanie dla tekstu literackiego różnych kontekstów kulturowych). <p><u>Blok III – 6 godzin</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Założenia nauczania języka ojczystego oraz literatury i kultury w dydaktyce

„BADANIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI EDUKACJI ORAZ
INSTYTUCJONALIZACJA ZAPLECZA BADAWCZEGO”

IBE INSTYTUT
BADAN
EDUKACYJNYCH

angielskiej i jej pozycja w systemie edukacyjnym w Zjednoczonym Królestwie;

- Metodyka nauczania literatury i języka ojczystego w Anglii;
- Charakterystyka i prezentacja konkretnych podręczników do nauki języka angielskiego jako ojczystego, literatury i kultury angielskiej na kolejnych poziomach edukacji;
- Model struktury podręcznika – praca z podręcznikiem (czytanie i rozumienie tekstu językowego, literackiego, publicystycznego, naukowego, malarskiego, teatralnego etc); wdrażanie umiejętności działań na tekście w formie ustnej i pisemnej (sztuka opowiadania, sztuka streszczania, sztuka argumentacji, sztuka analizy, sztuka syntezy); sztuka interpretacji tekstu – porządek działań (objaśnianie, eksplikacja, analiza, wnioski, krytyka i polemika z tekstem); budowa, kompozycja tekstu; tekst i kontekst (przywołanie dla tekstu literackiego różnych kontekstów kulturowych).

Blok V – 5 godzin

- Założenia nauczania języka ojczystego oraz literatury i kultury w dydaktyce hiszpańskiej (kastyljskiej) i jej pozycja w systemie edukacyjnym w Hiszpanii;
- Metodyka nauczania literatury i języka ojczystego w Hiszpanii;
- Charakterystyka i prezentacja konkretnych podręczników do nauki języka hiszpańskiego jako ojczystego, literatury i kultury hiszpańskiej na kolejnych poziomach edukacji;
- Model struktury podręcznika – praca z podręcznikiem (czytanie i rozumienie tekstu językowego, literackiego, publicystycznego, naukowego, malarskiego, teatralnego etc); wdrażanie umiejętności działań na tekście w formie ustnej i pisemnej (sztuka opowiadania, sztuka streszczania, sztuka argumentacji, sztuka analizy, sztuka syntezy); sztuka interpretacji tekstu – porządek działań (objaśnianie, eksplikacja, analiza, wnioski, krytyka i polemika z tekstem); budowa, kompozycja tekstu; tekst i kontekst (przywołanie dla tekstu literackiego różnych kontekstów kulturowych).

Blok VI – 5 godzin

- Założenia nauczania języka ojczystego oraz literatury i kultury w dydaktyce szwedzkiej i jej pozycja w systemie edukacyjnym w Szwecji;
- Metodyka nauczania literatury i języka ojczystego w Szwecji;
- Charakterystyka i prezentacja konkretnych podręczników do nauki języka szwedzkiego jako ojczystego, literatury i kultury na kolejnych poziomach edukacji;
- Model struktury podręcznika – praca z podręcznikiem (czytanie i rozumienie tekstu językowego, literackiego, publicystycznego, naukowego, malarskiego, teatralnego etc); wdrażanie umiejętności działań na tekście w formie ustnej i pisemnej (sztuka opowiadania, sztuka streszczania, sztuka argumentacji, sztuka analizy, sztuka syntezy); sztuka interpretacji tekstu – porządek działań (objaśnianie, eksplikacja, analiza, wnioski, krytyka i polemika z tekstem); budowa, kompozycja tekstu; tekst i kontekst (przywołanie dla tekstu literackiego różnych kontekstów kulturowych).

Blok VII – 2 godziny egzamin

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Proponowane metody i formy pracy:	wykład multimedialny i uzupełniający, konwersatorium
Warunki zaliczenia:	przygotowanie przynajmniej jednej samodzielnej publikacji naukowej, która będzie dotyczyć zagadnienia modeli nauczania języka ojczystego, literatury i kultury w dydaktykach zagranicznych lub metod sprawdzania umiejętności w zagranicznych systemach egzaminacyjnych; egzamin w formie prezentacji, podczas której zostanie omówiony wybrany problem z zakresu nauczania języka ojczystego lub literatury w jednej z dydaktyk zagranicznych (samodzielna praca doktoranta, dotarcie do źródeł, analiza sposobu rozwiązania konkretnego problemu dydaktycznego)
Zalecana literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. S. ten Brinke, The complete mother-tongue curriculum: a tentative survey of all the relevant ways of teaching the mother-tongue in secondary education. Groningen: Wolters-Noordhoff, 1976. 2. R. Delnoy, W. Herrlitz, S. Kroon & J. Sturm, eds. Portraits in mother tongue education. Teacher diaries as a starting point for comparative research. Studies in mother tongue education 4. Enschede: SLO, 1988. 3. J. van Iseghem, 'Un quart de siècle d'enseignement du Néerlandais langue maternelle dans l'enseignement secondaire en Flandre', in: Association internationale pour le développement de la recherche en Didactique du Français Langue Maternelle. La lettre de l'association, 31 (2002) 2, p. 31-37. 4. Ważne pozycje takie, jak między innymi: „Français- Litterature et methodes (Ed. Nathan), „Les Techniques Litteraires au Lycee”(Hatier), « Pratiques a partager. Lettres . Du college au lycee »(ed .Centre Regional de Documentation Pedagogique.- Aix-Marseille) zostaną przetłumaczone i odpowiednie fragmenty dostarczone studentom. 5. Pozostała bibliografia zostanie podana na pierwszych zajęciach.

„BADANIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI EDUKACJI ORAZ
INSTYTUCJONALIZACJA ZAPLECZA BADAWCZEGO”

IBE INSTYTUT
BADAN
EDUKACYJNYCH

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa zajęć:	Podstawy metodologii badań edukacyjnych
Forma zajęć:	wykład, warsztaty
Prowadzący:	dr hab. Zbigniew Sawiński, dr Piotr Rycielski, mgr Kamil Sijko
Liczba godzin w roku:	60 – I rok
Cel wykładu:	<p>Nabycie umiejętności planowania, realizacji i korzystania z wyników badań edukacyjnych. Umiejętności te obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korzystanie z pogłębionej i uporządkowanej wiedzy na temat metod badań stosowanych w naukach społecznych i w edukacji. • Samodzielne prowadzenie badań: znajomość orientacji w metodologii badań edukacyjnych, umiejętność formułowania problemów badawczych, doboru adekwatnych metod badawczych, tworzenia narzędzi badawczych; nadzorowania i przestrzegania standardów jakości. • Wyszukiwanie i łączenie ze sobą informacji z różnych źródeł obejmujących wyniki badań własnych oraz wyniki badań dostępnych w zasobach polskich i światowych, a także umiejętność oceny ich jakości oraz przydatności do rozwiązywania problemów edukacyjnych. • Znajomość podstawowych metod analizy danych ilościowych, co obejmuje: tabele krzyżowe, techniki korelacyjne, analizę regresji jedno- i wielozmiennowej, analizę czynnikową; a także podstawowych metod analizy danych jakościowych, co obejmuje tworzenie kluczy i kodowanie materiału jakościowego. • Analizę wyników badań: opracowywanie i przekształcanie danych ilościowych i jakościowych za pomocą wyspecjalizowanego oprogramowania analityczno-statystycznego, umiejętność doboru właściwej metody analitycznej, interpretowania wyników zgodnie z zasadami wnioskowania statystycznego, wyciągania wniosków w sposób merytorycznie uprawniony.
Cel warsztatów:	<p>Nabycie wiedzy i kompetencji potrzebnych do samodzielnego używania danych ilościowych (w mniejszym stopniu jakościowych) z wykorzystaniem zarówno prostych przeglądarek danych, jak i profesjonalnych narzędzi do analizy statystycznej.</p> <p>Szczególny nacisk zostanie położony na wykorzystywanie wyników badań zastanych.</p>
Treści:	BLOK wprowadzający – 4 godziny (2 godz. wykładów, 2 godziny

„BADANIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI EDUKACJI ORAZ
INSTYTUCJONALIZACJA ZAPLECZA BADAWCZEGO”

IBE INSTYTUT
BADAN
EDUKACYJNYCH

warsztatów)

Wykład 0.1: Badania edukacyjne i komunikowanie ich wyników

Czym są współczesne badania edukacyjne. Rola badań edukacyjnych w polityce opartej na faktach (Evidence Based Policy). Typologia użytkowników badań edukacyjnych: naukowcy, studenci, politycy, dziennikarze, nauczyciele, rodzice. Znaleźnienie i uzyskanie dostępu do odpowiedniego badania. Narzędzia analizy wyników badań. Wykorzystanie badań do rozwiązania konkretnych problemów. Formy komunikowania wyników badań: publikacja w prasie, publikacja w Internecie, raport, artykuł naukowy. Struktura artykułu naukowego. Wymagania formalne stawiane autorom artykułów naukowych. Zasady etyki związane z korzystaniem z wyników badań.

WARSZTATY 0

Zapoznanie uczestników z prowadzącymi.

- Od pomysłu do diagnozy: Prezentacja wykorzystania istniejących zasobów danych.

BLOK 1 – 8 godzin (4 godz. Wykładów, 4 godziny warsztatów)

Wykład 1.1: Czym są badania?

Badania ilościowe i jakościowe. Rynek usług badawczych w Polsce. Częstość wyboru poszczególnych metod badawczych. Stopień akulturacji badań. Badania indywidualne i audytoryjne. Specyfika podstawowych technik gromadzenia danych: wywiady face-to-face, wywiady przez telefon, ankiety audytoryjne. Badania z wspomaganiami komputerowym. Fazy procesu badawczego: wybór metody, przygotowanie i testowanie narzędzia badawczego, dobór badanych, realizacja badania w terenie, opracowanie wyników i archiwizacja danych. Rola standardów jakości. Współpraca badaczy z różnych krajów.

Wykład 1.2. Korzystanie z zasobów danych

Dostępność wyników badań: rys historyczny. Archiwa danych na świecie i w Polsce. Zasady korzystania z archiwów danych. Zakres udostępnianej dokumentacji badań. Ważniejsze międzynarodowe badania porównawcze: Eurobarometer, World Value Survey, International Social Survey Programme (ISSP), European Social Survey (ESS), Programme for International Student Assessment (PISA). Dostęp do badań niezarchiwizowanych. Studium przypadku: korzystanie z wyników European Social Survey za pomocą przeglądarki Soft Report Explorer.

WARSZTATY 1

Korzystanie z zasobów danych

- Zdobyć dostęp do danych (login, oprogramowanie)

- Formaty dostępnych danych
- Proste analizy danych (częstości, tabele krzyżowe)
- Korzystanie z wyników European Social Survey oraz PISA za pomocą przeglądarki danych.
- Inne bazy danych: EWD, BDL GUS

BLOK 2 – 8 godzin (4 godz. Wykładów, 4 godziny warsztatów)

Wykład 2.1. Schematy badawcze

Systematyzacja badań. Weryfikacja zależności przyczynowych. Eksperyment klasyczny. Pretest i posttest. Metody wyodrębniania grupy badanej i grupy kontrolnej: dobór losowy, randomizacja, parowanie. Badania nieeksperymentalne: reaktywne i niereaktywne. Badania quasi-eksperymentalne. Wpływ zmiennych zakłócających. Studium przypadku: Amerykański Program No Child Left Behind (NCLB).

Wykład 2.2. Wywiad kwestionariuszowy

Rola techniki wywiadu kwestionariuszowego. Kwestionariusz i narzędzia dodatkowe. Struktura kwestionariusza. Rodzaje pytań kwestionariuszowych: pytania zamknięte i otwarte, Pytania jedno- i wieloodpowiedziowe. Zasady projektowania pytań. Wpływ sposobu formułowania pytań na wiarygodność wyników badania. Testowanie kwestionariusza w badaniach pilotażowych. Przebieg wywiadu face-to-face (F2F). Specyfika wywiadów wspomaganym komputerowo (CAI). Realizacja wywiadów metodą CATI (Computer Assisted Telephone Interview). Organizacja studia CATI i stosowane metody kontroli jakości. Demonstracja: Przebieg wywiadu CATI.

WARSZTATY 2

Zapoznanie uczestników kursu ze specjalistycznym oprogramowaniem do analizy statystycznej (pakiet SPSS).

- Instalacja, uruchamianie i rozpoczynanie pracy z programem
- Struktura programu, format i sposób przechowywania danych, ręczne wprowadzanie danych
- Replikacja analiz z poprzedniego spotkania – częstości i tabele krzyżowe

BLOK 3 – 8 godzin (4 godz. wykładów, 4 godziny warsztatów)

Wykład 3.1. Ankieta wypełniana samodzielnie

Rodzaje ankiet wypełnianych samodzielnie. Dodatkowe elementy badania ankietowego: list zapowiedni, instrukcje, listy ponagląjące, podziękowania. Zasady budowy pytań. Ankiety wypełniane pod nadzorem ankietera. Gratyfikacje dla badanych. Rola obserwacji zachowań badanego. Ankiety audytoryjne. Ankiety internetowe. Wiarygodność danych z ankiet wypełnianych samodzielnie.

Prezentacja: Testowanie adaptatywne w symulowanym środowisku komputerowym – przykłady z badania Programme for the International Assessment of Adults Competencies (PIAAC).

Wykład 3.2. Cechy metryczkowe

Czym są cechy metryczkowe. Rola cech metryczkowych w budowaniu wyjaśnień. Standardy badania cech metryczkowych: płeć, wiek, stan cywilny, struktura gospodarstwa domowego, narodowość, wielkość miejscowości zamieszkania, lokalizacja terytorialna miejsca zamieszkania, wykształcenie, dochód indywidualny (zarobki), dochód gospodarstwa domowego, sytuacja zawodowa, kategoria zawodowa. Narzędzia uzyskiwania informacji o cechach metryczkowych. Prezentacja: komputerowo wspomagane kodowanie zawodów za pomocą klasyfikacji ISCO. Źródła informacji o cechach metryczkowych i problem braków danych. Porównywalność cech metryczkowych w badaniach międzynarodowych.

WARSZTATY 3.

Tabele krzyżowe i średnie – miary siły związku.

BLOK 4 – 8 godzin (4 godz. Wykładów, 4 godziny warsztatów)

Wykład 4.1. Dobór próby

Populacja a próba. Operat doboru próby. Wybór schematu doboru i określenie wielkości próby. Schematy doboru prób losowych: próba imienna, próba adresowa, próba „random route”. Prezentacja: dobór respondenta spośród członków gospodarstwa domowego w badaniach CATI. Schematy doboru prób nielosowych: próba udziałowa, próba celowa, próba dobrowolna. Jednostki niedostępne i nie należące do badanej populacji. Wykluczenia ze względu na badaną problematykę. Przepisy regulujące dobór do badań i ochrona danych osobowych. Definicja wskaźnika realizacji (response rate). Wykorzystanie wskaźnika do oceny jakości danych. Działania na rzecz podniesienia wskaźnika realizacji. Studium przypadku: dobór próby w projekcie Europejski Sondaż Społeczny.

Wykład 4.2. Wnioskowanie statystyczne

Błąd statystyczny a inne rodzaje błędów w badaniach. Centralne twierdzenie graniczne. Średni błąd standardowy a wielkość próby. Demonstracja: symulacja wyników badania dla prób o różnej wielkości za pomocą aplikacji komputerowej. Testowanie hipotez. Estymacja przedziałowa. Studium przypadku: przedziały ufności dla wyników badań przeprowadzonych przed wyborami prezydenckimi w 2010 roku.

WARSZTATY 4.

Błąd statystyczny. Wnioskowanie statystyczne.

- Przedziały ufności, błędy oszacowania średnich

- statystyczne testowanie hipotez:

- o test chi²,
- o test t-studenta,
- o ANOVA
- Korelacje.

BLOK 5 – 8 godzin (4 godz. Wykładów, 4 godziny warsztatów)

Wykład 5.1. Rzetelność i trafność pomiaru

Źródła błędów w badaniach. Błąd pomiaru: definicja. Studium przypadku: wyniki powtórnego pomiaru w projekcie Europejski Sondaż Społeczny. Rzetelność i trafność pomiaru. Założenia klasycznej i współczesnej teorii pomiaru. Pojęcie rzetelności pomiaru. Prezentacja: symulacja wyników badania dochodów przy spełnieniu i niespełnieniu założeń klasycznej teorii pomiaru. Ilustracja wartości prawdziwej jako granicy średniej pomiarów. Metody szacowania rzetelności pomiaru. Studium przypadku: błędy pomiaru w badaniu PISA – wybrane przykłady. Wykorzystanie wiedzy o trafności i rzetelności danych w fazie analizy wyników badania.

Wykład 5.2. Pomiar wielowskaźnikowy (testy)

Zasady budowy testów. Normalizacja testu. Trafność i rzetelność w pomiarze wielowskaźnikowym. Metody wyodrębniania cech ukrytych. Metoda komponentów głównych. Analiza czynnikowa: podejście eksploracyjne i confirmacyjne. Rotacja rozwiązań. Studium przypadku (1): Analiza czynnikowa inwentarza cechy i stanu lęku STAI. Studium przypadku (2): Analiza czynnikowa testu matryc Ravena. Metody szacowania rzetelności i trafności testów.

WARSZTATY 5.

Trafność i rzetelność.

- Metody tworzenia skal
- Obliczenie miar rzetelności poszczególnych pytań (korelacje) i skal (alfa Cronbacha)
- Analiza czynnikowa

BLOK 6 – 8 godzin (4 godz. Wykładów, 4 godziny warsztatów)

Wykład 6.1. Schematy badania zmian

Badania podłużne a badania przekrojowe. Rodzaje badań panelowych. Badania trakingowe i ich rodzaje. Schematy badań trakingowych: punktowe i ciągłe. Przykłady badań trakingowych. Badania panelowe. Studium przypadku (1): Panel telemetryczny jako źródło wiedzy na temat oglądalności telewizji. Rekrutacja panelistów. Wymieralność panelu. Studium przypadku (2):

organizacja badania panelowego przemian struktury społecznej w Polsce POLPAN. Problem jakości danych z badań podłużnych.

Wykład 6.2. Analiza zmian i trendów

Porównanie zjawiska w kolejnych punktach czasowych. Porównanie w dwóch punktach czasowych. Test różnicy średnich. Studium przypadku (1): Wyniki testu PISA w klasach I i II szkół ponadgimnazjalnych. Porównanie zjawiska w wielu punktach czasowych. Model trendu liniowego. Regresja liniowa z jednym predyktorem. Studium przypadku (2): Dochody gospodarstw domowych w USA w latach 1967-2010. Studium przypadku (3): analiza efektów terapii indywidualnych prowadzonych metodą bio-feedback. Modele uwzględniające stan wcześniejszy. Studium przypadku (4): model skuteczności kampanii reklamowych AdStock (symulacja komputerowa).

WARSZTATY 6.

Regresja liniowa.

BLOK 7 – 8 godzin (4 godz. Wykładów, 4 godziny warsztatów)

Wykład 7.1. Badania jakościowe

Specyfika i zastosowania badań jakościowych. Udział technik jakościowych w rynku badań. Dobór próby i zasięg wniosków. Podstawowe techniki badawcze: obserwacja, zogniskowany wywiad grupowy (FGI), indywidualny wywiad pogłębiony (IDI). Organizacja studia do badań FGI. Studium przypadku (1): przykłady studiów do badań FGI w Polsce. Rejestracja przebiegu badania. Rola badacza. Metody analizy wyników badań jakościowych. Komputerowe wspomaganie analizy wyników. Metody etnograficzne. Zawartość raportu. Studium przypadku (2): raport z badania młodzieży metodą etnograficzną z 2003 roku (film video).

Wykład 7.2. Zogniskowane wywiady grupowe (FGI)

Czym są zogniskowane wywiady grupowe (FGI). Historia metody. Zakres zastosowań metody. Techniki projekcyjne stosowane podczas FGI. Dobór uczestników badania. Fazy i scenariusz badania. Studium przypadku (1): analiza przykładowego scenariusza badania FGI. Rola moderatora. Rola obserwatora. Zapis wizyjny przebiegu badania oraz transkrypcja. Studium przypadku (2): fragmenty FGI według omawianego scenariusza (film video).

WARSZTATY 7

Badania jakościowe z użyciem oprogramowania CAQDA (Atlas.ti, MAXqda).

- wprowadzanie danych

	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie klucza kodowego i kodowanie • analiza <p><u>BLOK 8 – 4 godziny egzamin</u></p>
Proponowane metody i formy pracy:	<p>8 bloków realizowanych w sesjach 2-dniowych. W skład każdego bloku wchodzi dwa wykłady po 1,5 godziny oraz dwa zajęcia o charakterze warsztatowym po 1,5 godziny. Ostatni blok będzie miał charakter podsumowania w formie egzaminu umożliwiającego skonfrontowanie nabytych umiejętności z założonymi celami.</p> <p>Podczas zajęć warsztatowych uczestnicy wykonywać będą samodzielne analizy zadanych problemów wykorzystując w tym celu dane z ważniejszych badań edukacyjnych przeprowadzonych w Polsce i na świecie.</p>
Warunki zaliczenia:	Napisanie artykułu naukowego obejmującego interpretację wyników dostępnego publicznie badania edukacyjnego.
Zalecana literatura:	<p>Zalecana literatura na wykłady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Earl Babbie (2008), <i>Podstawy badań społecznych</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. • Louis Cohen, Lawrence Manion i Keith Morrison (2007), <i>Research Methods in Education</i>. London i New York: Routledge. • Paweł B. Sztabiński, Zbigniew Sawiński i Franciszek Sztabiński (2005), <i>Fieldwork jest sztuką</i>. Warszawa: Wydawnictwo IFiS PAN. <p>Zalecana literatura na warsztaty</p> <p>Literatura obowiązkowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedyńska, S., Brzezicka, A. (2007), <i>Statystyczny drogowskaz. Praktyczny poradnik analizy danych w naukach społecznych na przykładach z psychologii</i>. Warszawa: Academica. <p>Literatura zalecana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Francuz, P., Mackiewicz, R. (2005), <i>Liczby nie wiedzą skąd pochodzą</i>. Lublin: Wydawnictwo KUL. • Wieczorkowska, G., Wierzbiński, J. (2007), <i>Statystyka. Analiza badań społecznych</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa zajęć:	Ramy prawne procesu dydaktycznego
Forma zajęć:	seminarium
Prowadzący:	dr hab. Magdalena Pyter, prof. KUL
Liczba godzin w roku:	30 – II rok
Cele:	zapoznanie słuchaczy z przebiegiem procesu dydaktycznego w odniesieniu do polskiego systemu prawnego
Treści:	<p>Moduł I – 5 godz.</p> <p>1. Historia systemu edukacji w Polsce od 1918 r. do 1999 r.</p> <p>Moduł II – 5 godz.</p> <p>1. Założenia, cele i sposoby realizacji reformy edukacji z 1999 r.</p> <p>2. Powiązania prawa oświatowego z innymi gałęziami prawa (prawem cywilnym, karnym, postępowaniem egzekucyjnym w administracji).</p> <p>Moduł III – 5 godz.</p> <p>1. Podstawy normatywne polskiego systemu oświaty – źródła prawa, najważniejsze dla systemu oświaty ustawy i rozporządzenia wykonawcze.</p> <p>2. Terminologia prawnicza, interpretacja przepisów prawnych z zakresu prawa oświatowego.</p> <p>Moduł IV – 5 godz.</p> <p>1. Struktura systemu oświaty w oparciu o akty prawne.</p> <p>2. Kluczowe instytucje prawa oświatowego.</p> <p>Moduł V – 5 godz.</p> <p>1. Kształcenie formalne, nieformalne oraz pozaformalne.</p> <p>2. Instrumenty służące do klasyfikowania kwalifikacji zgodnie z zestawem kryteriów dla określonych poziomów nauczania.</p> <p>Moduł VI – 5 godz.</p> <p>1. Projekty reform polskiego systemu edukacji i ich odniesienie do standardów europejskich.</p> <p>2. Systemy edukacji na przykładzie wybranych krajów europejskich.</p>
Proponowane metody i formy pracy:	wykład z użyciem prezentacji multimedialnej; casusy z zakresu obowiązującego prawa oświatowego

„BADANIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI EDUKACJI ORAZ
INSTYTUCJONALIZACJA ZAPLECZA BADAWCZEGO”

IBE INSTYTUT
BADAN
EDUKACYJNYCH

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Warunki zaliczenia:	obecność na zajęciach oraz zdanie egzaminu ustnego. Egzamin ustny polega na sprawdzeniu wiedzy studentów z przepisów <i>Ustawy o systemie oświaty</i> oraz zagadnień wywodzących się z poszczególnych aktów prawnych wykonawczych. Ponadto do problemów, które będą przedmiotem egzaminu będą należały zagadnienia ogólne takie jak: historia edukacji, rodzaje kształcenia, edukacja w innych krajach UE.
Zalecana literatura:	<ol style="list-style-type: none">1. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)2. Rozporządzenia wykonawcze do ustawy o systemie oświaty.3. A. Balicki, M. Pyter, <i>Prawo oświatowe</i>, Warszawa 2011.4. D. Kurzyna-Chmiel, <i>Podstawy prawne i organizacyjne oświaty. Prawo oświatowe w zarysie</i>, Warszawa 2009.5. <i>Współczesne problemy prawa oświatowego</i>, red. M. Pyter, Lublin 2009.6. <i>Prawo oświatowe. Stan obecny i perspektywy rozwoju</i>, red. M. Pyter, A. Balicki, Lublin 2010.

„BADANIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI EDUKACJI ORAZ
INSTYTUCJONALIZACJA ZAPLECZA BADAWCZEGO”

IBE INSTYTUT
BADAŃ
EDUKACYJNYCH

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa zajęć:	Podstawa programowa do nauczania języka polskiego w szkole
Forma zajęć:	konwersatorium
Prowadzący:	prof. zw. dr hab. Sławomir Jacek Żurek
Liczba godzin w roku:	30 – II rok
Cele:	zastosowanie podstawy programowej do nauczania języka polskiego – planowanie procesu dydaktycznego, wybór programu i podręcznika oraz ocenianie
Treści:	<p>Blok I – 2 godziny Podstawa programowa w warsztacie nauczyciela polonisty na wszystkich etapach edukacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none">• podstawa programowa jako prymarny dokument polonistyczny;• koncepcja ogólna nowej podstawy programowej do języka polskiego. <p>Blok II – 2 godziny Program nauczania a podstawa programowa (1981-2002)</p> <ul style="list-style-type: none">• Państwowy i solidarnościowy program nauczania (1981-1990)• Minimum programowe (1991)• Podstawa programowa (1995 i 1997)• Reforma strukturalna i programowa (1999-2002) <p>Blok III – 2 godziny Polonistyczna podstawa programowa jako dokument normalizujący proces kształcenia na wszystkich etapach edukacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none">• wymagania ogólne – cele nauczania;• wymagania szczegółowe – treści nauczania. <p>Blok IV – 2 godziny Teksty kultury w nowej podstawie programowej (teksty literackie – koncepcja rozwoju czytelnictwa w szkole podstawowej)</p> <p>Blok V – 2 godziny Teksty kultury w nowej podstawie programowej (teksty literackie – koncepcja rozwoju czytelnictwa w gimnazjum)</p> <p>Blok VI – 2 godziny Teksty kultury w nowej podstawie programowej (teksty literackie – koncepcja rozwoju czytelnictwa w szkole ponadgimnazjalnej).</p> <p>Blok VII – 2 godziny Teksty kultury w nowej podstawie programowej (teksty pozaliterackie – koncepcja</p>

„BADANIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI EDUKACJI ORAZ
INSTYTUCJONALIZACJA ZAPLECZA BADAWCZEGO”

IBE INSTYTUT
BADAN
EDUKACYJNYCH

	<p>usprawnienia odbioru medialnego w szkole podstawowej, gimnazjum oraz szkole ponadgimnazjalnej).</p> <p>Blok VIII – 2 godziny Nauka o języku w nowej podstawie programowej (szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna)</p> <p>Blok IX – 2 godziny Planowanie procesu kształcenia w oparciu o nową podstawę programową (plan pracy dydaktycznej)</p> <p>Blok X – 2 godziny Planowanie procesu kształcenia w oparciu o nową podstawę programową (projekt edukacyjny).</p> <p>Blok XI – 2 godziny Nowa podstawa programowa jako dokument normalizujący rolę programów w procesie dydaktycznym.</p> <p>Blok XII – 2 godziny Nowa podstawa programowa jako dokument normalizujący rolę podręczników w procesie dydaktycznym.</p> <p>Blok XIII – 2 godziny Nowa podstawa programowa jako dokument normalizujący ocenianie wewnętrzne.</p> <p>Blok XIV – 2 godziny Nowa podstawa programowa jako dokument normalizujący ocenianie zewnętrzne.</p> <p>Blok XV – 2 godziny Aspekty wychowawcze w nowej polonistycznej podstawie programowej.</p>
Proponowane metody i formy pracy:	metody warsztatowe
Warunki zaliczenia:	przygotowanie samodzielnej propozycji dydaktycznej w zakresie realizacji podstawy programowej (program nauczania, plan pracy dydaktycznej, przedmiotowy system oceniania);
Zalecana literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Podstawa programowa z komentarzami. Tom 2. Język polski w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum</i>, Warszawa 2009, [online:] http://www.reformaprogramowa.men.gov.pl/images/Podstawa_programowa/men_tom_2.pdf. 2. Z. Marciniak, <i>O potrzebie reformy programowej kształcenia ogólnego</i>, [w:] <i>Podstawa programowa z komentarzami. Tom 2.</i>, s. 7-14.

3. S. J. Żurek, *Koncepcje podstawy programowej z języka polskiego*, [w:] *Podstawa programowa z komentarzami. Tom 2.*, s. 55-59.
4. J. Bartmiński, *Nauka o języku w podstawie programowej*, [w:] *Podstawa programowa z komentarzami. Tom 2.*, s. 60-62.
5. W. Bobiński, *Język polski w klasach IV-VI szkoły podstawowej – wskazówki metodyczne*, [w:] *Podstawa programowa z komentarzami. Tom 2. Język polski w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum*, s. 63-71.
6. K. Biedrzycki, *Język polski w gimnazjum – wskazówki metodyczne*, [w:] *Podstawa programowa z komentarzami. Tom 2. Język polski w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum*, s. 72-81.
7. E. Jaskółowa, *Język polski w liceum – wskazówki metodyczne*, [w:] *Podstawa programowa z komentarzami. Tom 2.*, s. 82-86.
8. S.J. Żurek, *Dlaczego nowa podstawa programowa?*, „Polski w Praktyce” 2009, nr 2, s. 46-49.
9. S.J. Żurek, *Praca z tekstem kultury – literackim i nieliterackim na lekcjach języka polskiego w świetle nowej podstawy programowej*, „Biblioteka Cyfrowa Ośrodka Rozwoju Edukacji” [on-line:] <http://bc.codn.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=98&from=&dirids=1>
10. S.J. Żurek, *Polonistyczny proces dydaktyczny w świetle nowej podstawy programowej*, „Biblioteka Cyfrowa Ośrodka Rozwoju Edukacji” [on-line:] <http://bc.codn.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=97&from=publication&>
11. „Zeszyty Szkolne. Edukacja Humanistyczna” 2009, nr 3.

Nazwa zajęć:	Pedagogika pracy z trudnym uczniem
Forma zajęć:	seminarium
Prowadzący:	dr Anna Mikler-Chwatsek
Liczba godzin:	60 – III rok
Cel:	<p>Celem seminarium jest nabycie przez studentów umiejętności diagnozowania sytuacji ucznia trudnego i projektowania pracy dydaktyczno – wychowawczej uwzględniającej jego indywidualne potrzeby edukacyjne. Student powinien w tym zakresie potrafić zaplanować lekcyjną i pozalekcyjną pracę z uczniem trudnym oraz zaprojektować współpracę z rodzicami tych uczniów.</p> <p>Celem seminarium jest także uwrażliwienie studentów na rosnące zjawisko uczniów trudnych oraz ich problemy w różnych obszarach rozwoju i funkcjonowania społecznego a także inspirowanie do podejmowania działań dydaktycznych i wychowawczych na rzecz szeroko rozumianej pomocy takim uczniom.</p>
Treści:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Związki i zależności pomiędzy pojęciami: uczeń trudny, uczeń z trudnościami w uczeniu się, trudności szkolne, niepowodzenia szkolne, uczeń zdolny, uczeń z trudnościami wychowawczymi, uczeń nieprzystosowany, uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – próba ujednoczenia aparatu pojęciowego. 2. Uczeń trudny w reformującej się szkole na różnych etapach edukacyjnych – szanse i zagrożenia. Przejawy trudności. Kategorie specjalnych potrzeb uczniów. Charakterystyka uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. 3. Determinanty uczenia się: właściwości rozwojowe osoby uczącej się, sytuacyjne determinanty uczenia się. 4. Przyczyny trudności wychowawczych i dydaktycznych uczniów: osobowościowe i środowiskowe; analiza wybranych teorii osobowości w kontekście trudności wychowawczych uczniów; kształtowanie kompetencji nauczyciela do skutecznej diagnozy. 5. System wartości ucznia – źródłem poszukiwania skutecznych oddziaływań dydaktyczno-wychowawczych. 6. Kryteria i metody określające ucznia trudnego; projektowanie narzędzi diagnostycznych; diagnoza trudności w uczeniu się - projektowanie narzędzi diagnostycznych; diagnoza trudności wychowawczych - projektowanie narzędzi diagnostycznych. 7. Planowanie pracy z uczniem trudnym w perspektywie integralnego rozwoju; Metody, formy i zasady pracy z uczniem trudnym; Pedagogika różnic indywidualnych; Stosowanie zasady indywidualizacji w pracy z

	<p>uczniem trudnym; Wielopoziomowe nauczanie jako szansa indywidualnego rozwoju ucznia – projektowanie rozwiązań praktycznych.</p> <p>8. Projektowanie metod i form pracy na lekcji w aspekcie pracy z uczniem trudnym. Projektowanie indywidualnego programu i toku kształcenia dla wybranych uczniów.</p> <p>9. Działania mające na celu zapobieganie i przeciwdziałanie trudnościom wychowawczym – analiza sytuacji wychowawczej, projektowanie pracy wychowawczej. Współpraca z rodzicami uczniów trudnych; główne zasady, projektowanie sytuacji edukacyjnych; projektowanie programów profilaktycznych.</p> <p>10. Projektowanie i realizowanie badań empirycznych z obszaru badawczego dotyczącego ucznia trudnego; analiza wyników; projektowanie publikacji naukowych w tym zakresie.</p>
Proponowane metody i formy pracy:	Wykład konwersatoryjny, dyskusja, drama, metoda projektów, warsztaty z planowania pracy z uczniem trudnym.
Warunki zaliczenia:	aktywne uczestnictwo w seminarium, samodzielne opracowanie i przedstawienie autorskiego rozwiązania w zakresie pracy z uczniem trudnym; samodzielne opracowanie projektu badań empirycznych w obszarze pracy z uczniem trudnym i projektu artykułu naukowego.
Zalecana literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Babich M., <i>Jak współpracować z rodzicami „trudnych uczniów”?</i>. Warszawa 2005. 2. Bieluga K. <i>Nauczycielskie rozpoznawanie cech inteligencji i myślenia twórczego</i>. Kraków 2003 3. Bogdanowicz M., <i>Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkole masowej</i>, „Psychologia Wychowawcza”, 1995, nr3. 4. Christopher C.J., <i>Nauczyciel – rodzic. Skuteczne porozumiewanie się</i>. Gdańsk. 2004. 5. Dryll E., <i>Trudności wychowawcze</i>. Warszawa 1995. 6. Kendall P. C., <i>Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji</i>. Gdańsk 2004. 7. Kmiecik – Baran K. red., <i>Zaburzenia zachowania dzieci i młodzieży szkolnej</i>. Warszawa 2005. 8. Komorowska B., <i>Zjawisko trudności wychowawczych w gimnazjum</i>. „Dyrektor Szkoły” numer 5/113 2003 9. Komorowska B., <i>Preferowany i urzeczywistniany system wartości młodzieży gimnazjalnej podstawą poszukiwania sposobów oddziaływań wychowawczych</i>. W: red. A. Karpińska. <i>U podstaw dialogu o edukacji</i>. Białystok 2003, s. 232 - 244. 10. Komorowska B., <i>Uczeń sprawiający trudności wychowawcze wobec pracy samokształceniowej</i>. w: red. W. Furmanek. <i>Praca człowieka jako kategoria współczesnej pedagogiki</i>. Rzeszów – Warszawa 2007, s. 218 – 227. 11. Komorowska B., <i>Aksjologiczne uwarunkowania trudności wychowawczych</i>. W: red. K. Denek, T. Koszycz, W. Wiesner.

	<p>Edukacja Jutra. T. 1. Wrocław 2008, s. 193 – 198.</p> <ol style="list-style-type: none">12. Łobocki M., <i>Trudności wychowawcze w szkole. Zapobieganie i przeciwdziałanie</i>, Warszawa 1989.13. Łobocki M., <i>Wybrane problemy wychowania</i>. Lublin 2004.14. Speck O., <i>Być nauczycielem. Trudności wychowawcze w okresie zmian społeczno – kulturowych</i>. Gdańsk 2005.15. Elliot J., Place M., <i>Dzieci i młodzież w kłopotcie</i>. Warszawa 200416. Neuhaus C., <i>Dziecko nadpobudliwe. Jak zrozumieć objawy i znaleźć odpowiednie rozwiązania</i>. Warszawa 2005.17. Hallowell E. M., Ratey J.J., <i>W świecie ADHD</i>. Poznań 2004.18. Jagieła J., <i>Trudny uczeń w szkole</i>. Kraków 2005.19. Pawlak P., <i>Program profilaktyczno – terapeutyczny dla dzieci z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej</i>. Kraków 2006.20. Dyrda B. red., <i>Rozwijanie twórczości i inteligencji emocjonalnej dzieci i młodzieży</i>, Kraków 2004.21. Fisher R. <i>Uczymy jak się uczyć</i>, Warszawa 199922. Frydrychowicz A., Koźniewska E., Sobolewska M., Zwierzyńska E., <i>Testy psychologiczne i pedagogiczne w poradnictwie</i>, Warszawa 200423. Jurewicz M., <i>Formy pomocy dzieciom ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się</i>, „Nowa szkoła” nr 5/2008.24. O’ Reagan Fintan J., <i>Jak pracować z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych</i>, Warszawa 200525. Speck O., <i>Być nauczycielem. Trudności wychowawcze w okresie zmian społeczno – kulturowych</i>. Gdańsk 2005.26. Zimmerman B. J., Bonner S., Kovach R., <i>Poczucie własnej skuteczności ucznia</i>. Gdańsk 2005.27. Bogdanowicz M., <i>Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkole masowej</i>, „Psychologia Wychowawcza”, 1995, nr3.28. Zimmerman B. J., Bonner S., Kovach R., <i>Poczucie własnej skuteczności ucznia</i>. Gdańsk 2005.
--	---

Nazwa zajęć:	Psychologia rozwojowa
Forma zajęć:	Seminarium
Prowadzący:	dr Magdalena Szubielska
Liczba godzin:	30 – III rok
Cel:	Celem zajęć jest przedstawienie elementarnej wiedzy z zakresu metodologii badań psychologicznych oraz podstaw psychologii rozwojowej, ze szczególnym uwzględnieniem wybranych aspektów rozwoju poznawczego dziecka.
Treści:	<p><u>Moduł 1 (5 godzin)</u></p> <p>1. Metodologia badań psychologicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • struktura procesu badawczego; • klasyfikacja zmiennych; • operacjonalizacji zmiennych; • rodzaje skal pomiarowych; • trafność badania psychologicznego; • realizm badania psychologicznego; • metody doboru próby. <p>2. Badania ilościowe i jakościowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • badania korelacyjne; • badania eksperymentalne; • obserwacja psychologiczna; • testy projekcyjne. <p><u>Moduł 2 (5 godzin)</u></p> <p>3. Pojęcie zmiany rozwojowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • obszar zainteresowań psychologii rozwoju człowieka; • pojęcie rozwoju; • przedmiot rozwoju; • podstawowe pytania psychologii rozwoju człowieka; • modele zmiany rozwojowej. <p>4. Modele i strategie badania zmiany rozwojowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • problemy badawcze psychologii rozwoju człowieka; • obszary i poziomy analizy zmiany rozwojowej; • strategia badań poprzecznych (przekrojowych) i podłużnych (longitudinalnych); • strategia badań sekwencyjnych;

<ul style="list-style-type: none">• zależność od kontekstu: funkcjonowanie dzieci w laboratorium i w życiu codziennym. <p><u>Moduł 3 (5 godzin)</u></p> <p>5. Rozwój intelektualny w koncepcji Jeana Piageta</p> <ul style="list-style-type: none">• procesy asymilacji i akomodacji;• stadium inteligencji sensomotorycznej;• stadium inteligencji przedoperacyjnej;• stadium operacji konkretnych;• inteligencji operacji formalnych. <p>6. Rozwój w zakresie uwagi i pamięci</p> <ul style="list-style-type: none">• rozwój uwagi i pamięci operacyjnej;• pamięć proceduralna;• pamięć semantyczna;• pamięć epizodyczna. <p><u>Moduł 4 (5 godzin)</u></p> <p>7. Rozwój pojęciowy</p> <ul style="list-style-type: none">• dziecięce teorie umysłu;• schematy poznawcze;• skrypty poznawcze;• rozwój językowy a rozwój pojęciowy;• rozumienie metafor i analogii. <p><u>Moduł 5 (5 godzin)</u></p> <p>8. Rozwój w zakresie rozumienia tekstu</p> <ul style="list-style-type: none">• pojęcie rozumienia;• poziomy rozumienia tekstu;• rozwój schematu narracyjnego a rozumienie tekstu;• wpływ struktury tekstu na jego rozumienie. <p><u>Moduł 6 (5 godzin)</u></p> <p>9. Zaburzenia rozwoju u dzieci a niepowodzenia szkolne</p> <ul style="list-style-type: none">• dysleksja i dysgrafia;
--

	<ul style="list-style-type: none"> • fragmentaryczne opóźnienia rozwoju; • zespół deficytu uwagi i nadaktywności (ADHD); • zaburzenia rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego; • specyfika nauczania dziecka z zaburzeniami rozwojowymi.
Proponowane metody i formy pracy:	<p>- Praca w grupie.</p> <p>- Wspólna analiza i interpretacja wyników eksperymentów prezentowanych w ramach zajęć.</p> <p>- Studia przypadków i dyskusje na tematy związane z możliwościami i ograniczeniami pracy z uczniem – ze względu na jego poziom rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego.</p>
Warunki zaliczenia:	Praca roczna dotycząca opracowania metody służącej sprawdzaniu rozumienia tekstu przez ucznia - z uwzględnieniem jego poznawczych możliwości i ograniczeń;
Zalecana literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brzeziński, J. (2003). <i>Metodologia badań psychologicznych</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. 2. Francuz, P., Mackiewicz, R. (2005). <i>Liczby nie wiedzą, skąd pochodzą. Przewodnik po metodologii i statystyce nie tylko dla psychologów</i>. Lublin: Wydawnictwo KUL. 3. Haman, M. (2002). <i>Pojęcia i ich rozwój. Percepcja, doświadczenie i naiwne teorie</i>. Warszawa: Matrix. 4. Jagodzińska, M. (2003). <i>Rozwój pamięci w dzieciństwie</i>. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. 5. Piaget, J., Inhelder, B. (1993). <i>Psychologia dziecka</i>. Wrocław: Wydawnictwo Siedmioróg. 6. Strelau, J. (red.) (2000). <i>Psychologia. Podręcznik akademicki</i>. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. 7. Vasta, R., Haith, M. M., Miller, S. A. (2004). <i>Psychologia dziecka</i>. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.

